

UN MAPAMUNDI DE LES CREENCES

Una ressenya de **JOAN ALBERT VICENS**

Entre els déus i el no-res, de Jordi Corominas Escudé (Balsareny, 1961) és un llibre útil per als qui s'interessen per les «creences sobre el Fonament i el Sentit de la vida, o es plantegen la famosa tercera qüestió kantiana: “¿què puc esperar?”», sigui com sigui que la contestin.

Voldria destacar quatre continguts materials del llibre i, a continuació, tres actituds que n'impregnen tot el discurs.

En primer lloc, com diu l'autor, el seu llibre ofereix un «mapamundi» de les creences humanes. Els continents d'aquest mapamundi (les religions i creences atees, agnòstiques, etc. en diferents etapes històriques i geografies) hi estan ben delimitats i els seus aspectes principals queden clars per al lector, que després podrà aprofundir en allò que més l'atreu.

En segon lloc, el llibre ens presenta un altre mapa, però de conceptes imprescindibles per a interpretar les creences humanes: mite, símbol, religió, espiritualitat, misteri, màgia, ateisme, agnosticisme, etc. Se'ns avisa que hem d'anar afinant contínuament aquests conceptes per adaptar-los a una realitat que és molt diversa, complexa i canviant.

En tercer lloc, *Entre els déus i el no-res* ens descriu molt bé la nostra situació contemporània pel que fa a les creences religioses, atees, agnòstiques, indiferents. No s'ha acomplert el vaticini que el desenvolupament científic i tecnològic suposaria la fi de les religions; ans al contrari, les religions juguen avui un paper rellevant en la vida social

i política, neixen noves religions líquides, la màgia torna sota noves formes, l'oferta d'espiritualitats és molt diversa, convivim amb gent de tota mena de creences.

I per acabar, trobem al final del llibre un preciós conjunt de textos que ajuden el lector a entendre millor moltes idees exposades i a emprendre el vol pel seu compte.

Tot això que acabo de dir ho fa Corominas amb unes actituds intel·lectuals o teòriques que marquen el to del conjunt del seu llibre. En destaquem tres que són prou rellevants.

Per començar, la seva coherència amb el principi de l'obertura inabastable del Misteri de la Vida i de la Realitat. Ningú té dret a clausurar aquesta obertura i a imposar una única perspectiva o una resposta. Per això, Corominas accepta totes les aproximacions al fenomen de les creences (de la filosofia, la teologia, les ciències socials, la psicologia...) i presenta com a igualment raonables i legítimes les respostes religioses, atees, agnòstiques o indiferents: les treballa totes amb el mateix respecte i rigor, mostrant-ne la versemblança i les dificultats. Totes han de donar raó de si mateixes i han de passar la prova de les vicissituds de la vida.

A continuació, ens mostra amb molta senzillesa que, pel que fa a les creences, tot és molt complicat, res no és el que sembla d'entrada i cal mirar les coses amb lupa. Per això, per exemple, ens fa veure que sovint hi ha molta racionalitat en els mites i elements mítics en els discursos racionals; o persones religioses que són molt atees i persones atees que són molt religioses; o gent

religiosa poc espiritual, i gent atea, agnòstica o indiferent molt espiritual; o religions plenes d'idolatria, ateïsmes que també són idolàtrics, i religions antiidolàtriques; o moltes pràctiques suposadament salvadores que ens esclavitzen, etcètera.

Finalment, *Entre els déus i el no-res* mai no es dirigeix a un lector abstracte, sense lloc ni temps, sinó a les persones del nostre temps, a qualsevol de nosaltres, en un moment marcat per la confluència de moltes religions i creences en un mateix espai social, de noves esperances posades en religions líquides, tecnologies salvadores o nacionalismes identitaris; en l'època del feminisme, l'ecologia o la globalització. Tots podem trobar en el llibre de Jordi Corominas propostes de sentit amb les quals identificar-nos, o reflexions que ens poden qüestionar i obligar-nos a repensar les bases ideals de la nostra vida. **Jordi Corominas. *Entre els déus i el no-res. Religions, espiritualitats, ateïsmes. Fragmenta, Barcelona, 2023.***